

ApoE (Apolipoprotein E)

- Gen ApoE je spojován se zvýšenou hladinou LDL cholesterolu a aterosklerózou.
- ApoE je zodpovědný za metabolismus triglyceridů.
- ApoE je hlavní lipoprotein mozku, který hraje významnou roli během transportu lipidů a metabolismu mozkových lipidů.
- Gen ApoE je rizikový pro Alzheimerovu chorobu (AD).
- AD patří mezi jedno z nejzávažnějších onemocnění z hlediska prognózy, postižení kvality života nemocných a jejich pečovateli i ekonomické náročnosti nemoci.
- Alzheimerova choroba (AD) není plně dědičná, existuje zde pouze zvýšené riziko pro AD.

GEN APOE OLIVŇUJE METABOLISMUS CHOLESTEROLU A JE RIZIKOVÝ PRO ALZHEIMEROVU CHOROBU.

CO JE ATEROSKLERÓZA?

Ateroskleróza je zánětlivé onemocnění na jehož počátku stojí hromadění tuku (lipidových částic) v cévní stěně a jejich interakce s imunitním systémem s následným funkčním i morfoloogickým postižením cévní stěny. Ukládání tuku do stěn cév vytváří aterosklerotické pláty, které zužují cévy, ztenčují jejich stěnu a snižují jejich pružnost. Tok krve je omezen. Výsledkem je prasknutí nebo ucpání cévy, vedoucí až k infarktu myokardu či centrální mozkové příhodě. Nejčastěji jsou postiženy tepny zásobující srdce, mozek a končetiny.

CO JE ALZHEIMEROVA CHOROBA?

S postupem Alzheimerovy choroby dochází k zabíjení mozkových buněk zejména v hipokampu a mozkové kůře, což vede k poruchám učení, paměti a myšlení.

V posledním desetiletí se ukázalo, že Alzheimerova choroba (AD) je úzce spojena se změnami hladiny lipidů nebo metabolismem lipidů. Genotyp ApoE4 byl označen jako nejrozšířenější genetický rizikový faktor pro AD.

KDY SE ALZHEIMEROVA CHOROBA OBJEVÍ?

Na základě věku se Alzheimerova choroba rozděluje na formu se začátkem před 65. rokem a na formu po 65. roce života.

Za formu s časným začátkem AD jsou zodpovědné mutace 3 genů (amyloidového prekurzorového proteinu, presenilinu 1 a presenilinu 2). Forma s pozdním začátkem je spojována s genem pro apolipoprotein E (APOE), jehož alela E4 je faktorem zvyšujícím riziko tohoto onemocnění.

DALŠÍ RIZIKOVÉ FAKTORY PRO ATEROSKLERÓZU I AD:

- Neovlivnitelné: věk, pohlaví, genetické faktory.
- Ovlivnitelné: BMI index, kouření, pohyb, alkohol, další onemocnění (cukrovka a hypertenze), homocystein, infekce, stres.

MOŽNOSTI PREVENCE?

Nositelé ApoE4 vykazovali pomalejší pokles celkových kognitivních schopností po týdenní konzumaci potravy složené z mořských plodů a se středním až vysokým obsahem omega-3 mastných kyselin s dlouhým řetězcem.

JAKÉ VARIANTY PRO ApoE EXISTUJÍ A JAKÉ JE JEJICH RIZIKO?

Výsledek vyšetření ApoE	Výskyt v populaci (%)	Riziko
E2/E2	Velmi vzácné (1,1%)	Velmi nízké riziko Alzheimerovy choroby. Riziko zvýšených triglyceridů ucpávajících cévy.
E2/E3	Vzácné (11,9%)	Snížené riziko Alzheimerovy choroby. Ale riziko zvýšených triglyceridů ucpávajících cévy.
E3/E3	Nejčastější (62,6%)	Bez rizika.
E2/E4	Velmi vzácné (1,7%)	Spíše zvýšené riziko Alzheimerovy choroby. Zvýšené riziko hypercholesterolémie, aterosklerózy, infarktu a mrtvice.
E3/E4	Časté (20%)	3x zvýšené riziko Alzheimerovy choroby. Zvýšené riziko hypercholesterolémie a aterosklerózy, infarktu a mrtvice.
E4/E4	Vzácné (2,6%)	15x zvýšené riziko Alzheimerovy choroby. Zvýšené riziko hypercholesterolémie a aterosklerózy, infarktu a mrtvice.

JAKÉ JSOU TESTY DOSTUPNÉ PRO TESTOVÁNÍ genu ApoE?

- Genotypování (genetické vyšetření).

VÍCE O GENU ApoE SE DOZVÍTE ZDE:

- <https://dspace.jcu.cz/bitstream/handle/123456789/34697/BP-Calounova.pdf?sequence=1>
- <https://dspace.jcu.cz/bitstream/handle/123456789/38499/Koudelkova BP.pdf?sequence=1>